

राज्यातील दिव्यांगांच्या अनुदानित विशेष शाळा, संलग्न वसतिगृहे कर्मशाळा (प्रशिक्षण केंद्र) आणि अनाथ मतिमंदाकरीताच्या बालगृहातील शिक्षक व शिक्षकेतर संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यासंदर्भात शासनाचे ना-हरकत प्रमाणपत्राच्या अनुषंगाने पदभरती करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
दिव्यांग कल्याण विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.: याचिका-२०२१/प्र.क्र.१३/दि.क.-१
३१, ३२, ३५ए, मित्तल टॉवर, ए-विंग, तिसरा मजला,
बॅरीस्टर रजनी पटेल मार्ग, नरीमन पॉईंट,
मुंबई-४०० ०२१.
दिनांक : ३१ ऑक्टोबर, २०२३.

परिपत्रक

मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या रिट याचिका क्र. १३२/२०१६ या याचिकेतील दि. २८ ऑक्टोबर, २०२१ रोजीचे आदेशातील परि. क्र. ५९ मधील निर्देश तसेच मा. राज्य मानवी हक्क आयोगाकडील सुमोटो याचिकेवरील सुनावणीच्या अनुषंगाने राज्यातील दिव्यांगांच्या अनुदानित विशेष शाळा, संलग्न वसतिगृहे कर्मशाळा (प्रशिक्षण केंद्र) आणि अनाथ मतिमंदाकरीताच्या बालगृहातील रिक्त असलेली शिक्षक व शिक्षकेतर संवर्गातील पदे, वित्त विभागाच्या शासन निर्णय, दिनांक ४ मे, २०२० मधील पदभरतीच्या निर्बंधातून मुक्त करणेचे अनुषंगाने वित्त विभागाच्या उपसमितीच्या दि. १८ जानेवारी, २०२३ रोजीच्या बैठक क्र. १/२०२३ अन्वये, राज्यातील दिव्यांगांच्या अनुदानित विशेष शाळा व संलग्न कार्यशाळा यामधील रिक्त असलेली शिक्षण संवर्गातील रिक्त पदे व दि.२० मार्च, २०२३ रोजीच्या बैठक क्र. ३/२०२३ अन्वये दिव्यांग उपक्रमांतील रिक्त असलेली शिक्षक/ शिक्षकेतर संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यास शिथिलता देण्यात आलेली आहे. त्याबाबत, दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक याचिका-२०२१/प्र.क्र.१३/दि.क.-१, दिनांक २६ जुलै, २०२३ निर्गमित करण्यात आलेला आहे.

२. सदर शासन निर्णयास अनुसरून राज्यातील दिव्यांगांच्या अनुदानित विशेष शाळा, संलग्न वसतिगृहे कर्मशाळा (प्रशिक्षण केंद्र) आणि अनाथ मतिमंदाकरीताच्या बालगृहातील शिक्षक व शिक्षकेतर संवर्गातील शासन निर्णय दि. १८ ऑगस्ट, २००४ च्या आकृतीबंधानुसार अनुज्ञेय ठरणारी शिक्षकीय संवर्गातील रिक्त पदे भरणेचे अनुषंगाने राज्यातील दिव्यांग अनुदानित विशेष शाळा, संलग्न वसतिगृहे, कर्मशाळा (प्रशिक्षण केंद्र) आणि अनाथ मतिमंद बालगृहे यांचेकडून आपले सरकार प्रणालीवर ऑनलाईनरित्या अर्ज मागविण्यात येत आहेत. संस्थांद्वारे सादर करण्यात आलेल्या अर्जांचे अनुषंगाने तपासणी करून संस्थेतील रिक्त पदे भरण्यासाठी शासनाद्वारे निर्गमित केलेली ना-हरकत प्रमाणपत्रे खालील अटी व शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधिन राहतील. त्यानुषंगाने ना हरकत प्रमाणपत्रानुसार पदे भरतांना अटींची पूर्तता होईल याची संबंधितांनी दक्षता घ्यावी.

अटी व शर्ती:

- सदर पद हे शाळेस/ कर्मशाळेस पुर्वीच्या आकृतीबंधानुसार मंजूर असल्याची व दि.१८.०८.२००४ च्या सुधारीत कर्मचारी आकृतीबंधाप्रमाणे अनुज्ञेय होत असल्याची खात्री संबंधित शाळा/ कर्मशाळा प्रमुख व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद / सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर यांनी स्वतः करणे बंधनकारक राहिल. (सदरची अट शासन निर्णय दि. १८.०८.२००४ च्या नंतर शासनाने अनुदान तत्वावर मंजूरी दिलेल्या शाळा/ कर्मशाळांना लागू राहणार नाही.)

- ii. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदभरतीसाठी पद अनुज्ञेय करताना दिनांक २६ जुलै, २०२३ रोजी सदरचे पद रिक्त असणे आवश्यक आहे. सदरहू रिक्त पदावरच पदभरती करण्याची खातरजमा संबंधीत जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांनी करावी. या दिनांकानंतर रिक्त झालेले पद पदभरतीसाठी कोणत्याही परिस्थितीत अनुज्ञेय करण्यात येऊ नये. अशा प्रकारच्या नियुक्त्या झाल्यास संबंधीत जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी हे सर्वस्वी जबाबदार राहतील.
- iii. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदांची पदभरती करताना नवीन आरक्षण धोरणानुसार मागासवर्गीय आरक्षण कक्षाकडून आरक्षणे निश्चित करून घेतलेली असावी व अशा आरक्षण निश्चित करून घेतलेल्या बिंदुनामावलीनुसारच पदभरती करण्यात यावी.
- iv. शिक्षकीय व शिक्षकेतर या संवर्गातील पदभरतीसाठी मागासवर्गीय कक्षाकडून आरक्षण निश्चित करून घेतलेली असावी. अशी आरक्षण निश्चित करून घेतलेली पदे बिंदुनामावलीनुसारच भरण्यात यावीत. प्रवर्गनिहाय सामाजिक आरक्षणे, सामाजिक आरक्षणाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षण व समांतर आरक्षण (महिला, खेळाडू, दिव्यांग, इ.) तपासूनच पदभरती करण्यात यावी.
- v. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदभरतीसाठी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र.इडीडी-२०१८/प्र.क्र.२८८/अ.क.-१, दि. १८ जुलै, २०१८ व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन शुद्धीपत्रक क्र. इडीडी-२०१८/प्र.क्र.२८८/अ.क.-१, दि. ५ फेब्रुवारी, २०१९ मध्ये नमूद शासन नियम व सेवाभरती नियमाप्रमाणे पद भरती करणे बंधनकारक राहिल. अन्यथा सदरची भरती प्रक्रीया अवैध समजण्यात येईल. तसेच संबंधितांवर नियमानुसार कायदेशिर कारवाई करण्यात येईल. तथापि, सदरच्या विहीत प्रक्रीयेस बगल देऊन संस्थेने नियुक्ती आदेश दिल्यास आणि त्यास संबंधित जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद/ सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर यांनी मान्यता दिल्यास, संबंधित जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर हे सर्वस्वी जबाबदार राहतील.
- vi. शिक्षकीय पदे भरतांना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. इडीडी-२०१८/प्र.क्र.२८८/अ.क.-१, दि. १८ जुलै, २०१८ तसेच सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन शुद्धीपत्रक क्र. इडीडी-२०१८/प्र.क्र.२८८/अ.क.-१, दि. ५ फेब्रुवारी, २०१९ मधील विहीत तरतुदी विचारात घेऊन तसेच, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र.इडीडी-२००३/प्र.क्र.३४०/भाग-३/सुधार-२, दि. १८ ऑगस्ट, २००४ मध्ये नमूद पदांसाठी आवश्यक असलेली शैक्षणिक अहर्ता/पात्रता आणि शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
- vii. सदर पदांची नियुक्ती करताना प्रचलित कायदानुसार शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या विहीत निवड समितीमार्फतच निवड करण्यात यावी. विहीत कार्यपद्धतीचा अवलंब न करता केलेली भरती रद्द करण्यात येईल व नियुक्तीच्यासंदर्भात भविष्यात न्यायालयीन प्रकरण उद्भवल्यास त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित संस्था, जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी/ सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर यांची राहिल.
- viii. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदांच्या निवड प्रक्रीयेसाठी प्रचलित नियमातील तरतुदींचा विचार करून उमेदवारांची पात्रता निश्चित करण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल. तसेच प्रचलित नियमास बगल देऊन नियुक्ती देण्यात आल्यास, संबंधित जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी/ सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर / आयुक्त, दिव्यांग कल्याण/संबंधित संस्था/ प्राचार्य/व्यवस्थापन हे सर्वस्वी जबाबदार राहतील.
- ix. शिक्षकीय व शिक्षकेतर या संवर्गातील पदावर कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्यांची प्रतिनियुक्तीने इतरत्र पदस्थापना करण्यात आली असल्यास, सदर रिक्त पदावर कोणत्याही परिस्थितीत नवीन नियुक्ती करण्यात येणार नाही. अशा प्रकारच्या पदांचा समावेश पदभरतीच्या प्रस्तावात करू नये. तसे करण्यात आल्यास, त्याची सर्वस्वी जबाबदारी ही संबंधित संस्थेची राहिल.

- x. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदावर कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्याने धारणाधिकार ठेवला असल्यास, सदर रिक्त पदावर कोणत्याही परिस्थितीत धारणाधिकार संपुष्टात येईपर्यंत नवीन नियुक्ती करण्यात येणार नाही आणि अशा प्रकारच्या पदांवर नियुक्त्या केल्यास सदर नियुक्तीस शासन मान्यता व अनुदान मिळणार नाही व त्याकरीता संस्था सर्वस्वी जबाबदार राहिल.
- xi. शिक्षकीय व शिक्षकेतर पदे भरताना महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या अर्हता, अनुभव, व्यावसायिक पात्रता यांचे तंतोतंत पालन करून, सदरची पदभरती करण्यात यावी. याबाबतीत अनियमितता झाल्यास त्याला सर्वस्वी जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी/ सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/उपनगर/आयुक्त, दिव्यांग कल्याण/ संस्थेचे व्यवस्थापन जबाबदार राहिल.
- xii. दिव्यांग उपक्रमास देण्यात आलेल्या ना-हरकत प्रमाणपत्राद्वारे संस्थेने सरळ सेवा भरतीची प्रक्रिया नव्याने अवलंबने आवश्यक आहे. संस्थेने त्यापूर्वीच ना-हरकत प्रमाणपत्राशिवाय नियुक्त केलेल्या कर्मचाऱ्यांची निवड करून नियुक्ती दिल्यास पूर्वीची सेवा व त्या सेवेच्या वेतनाचे दायित्व शासनावर राहणार नाही.
- xiii. विहित नियम व प्रक्रिया पाळून नियुक्त केलेल्या कर्मचाऱ्यास, ते या प्रक्रियेअंतर्गत ज्या दिवशी रुजू होतील, त्या दिवसापासून सेवेत रुजू झाल्याचे समजण्यात येईल.
- xiv. ना-हरकत प्रमाणपत्र मिळाल्याच्या दिनांकापासून पद भरण्याची कार्यवाही ना-हरकत प्रमाणपत्राच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत पूर्ण करण्यात यावी. तीन महिन्यांनंतर सदरचे ना-हरकत प्रमाणपत्र आपोआप रद्द समजण्यात येईल. सदर तीन महिन्यांच्या कालावधीनंतर सदर रिक्त पदे भरणेचे अनुषंगाने संस्थेस आपले सरकार पोर्टलवर शुल्कासहित नव्याने अर्ज सादर करणे आवश्यक राहिल.
४. सदरचे परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३१०३१११४८१११६३५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. पुं. घोडके)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.,
- २) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग, (आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे मार्फत)
- ३) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद (आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे मार्फत)
- ४) सहायक आयुक्त, मुंबई शहर/ मुंबई उपनगर, (आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे मार्फत)
- ५) सर्व संबंधित संस्था (संबंधित जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचे मार्फत)
- ६) निवड नस्ती (दि.क.-१).